

Xolnazarov Samandar Astanaqul o‘g‘li

Choriyev Jasur Baxodir o‘g‘li

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Annotatsiya: Mazkur mavzuda turizm xizmatlarini qo‘llab-quvvatlash orqali aholi turmush darajasini oshirishning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari yoritiladi. Turizm xizmatlarini rivojlantirish aholining bandligini ta‘minlash, daromadlarini ko‘paytirish, oilaviy tadbirkorlikni kengaytirish, hududiy infratuzilmani yaxshilash va xizmat ko‘rsatish sohasini faollashtirishda muhim omil sifatida tahlil qilinadi. Shuningdek, turizmni qo‘llab-quvvatlash orqali yangi ish o‘rinlari yaratish, mahalliy resurslardan samarali foydalanish, kichik biznes va xususiy tashabbuslarni rag‘batlantirish imkoniyatlari ko‘rsatib beriladi. Tadqiqot natijasida turizm xizmatlarini qo‘llab-quvvatlash aholi farovonligini oshirish, hududlar iqtisodiy faolligini kuchaytirish va barqaror rivojlanishni ta‘minlashning muhim vositalaridan biri ekanligi asoslanadi.

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ ЧЕРЕЗ ПОДДЕРЖКУ ТУРИСТИЧЕСКИХ УСЛУГ

Kalit so‘zlar: turizm xizmatlari, turmush darajasi, aholi farovonligi, bandlik, daromad, oilaviy tadbirkorlik, kichik biznes, hududiy rivojlanish, xizmat ko‘rsatish sohasi, barqaror rivojlanish

Аннотация: В данной теме рассматриваются социально-экономические механизмы повышения уровня жизни населения через поддержку туристических услуг. Развитие туристических услуг анализируется как важный фактор обеспечения занятости населения, увеличения доходов, расширения семейного предпринимательства, улучшения региональной инфраструктуры и активизации сферы услуг. Также раскрываются возможности создания новых рабочих мест, эффективного использования местных ресурсов, стимулирования малого бизнеса и частной инициативы через поддержку туризма. В результате исследования обосновывается, что поддержка туристических услуг является

одним из важных инструментов повышения благосостояния населения, усиления экономической активности регионов и обеспечения устойчивого развития.

Ключевые слова: туристические услуги, уровень жизни, благосостояние населения, занятость, доход, семейное предпринимательство, малый бизнес, региональное развитие, сфера услуг, устойчивое развитие

WAYS TO IMPROVE THE LIVING STANDARDS OF THE POPULATION THROUGH SUPPORTING TOURISM SERVICES

Abstract: This topic examines the socio-economic mechanisms for improving the living standards of the population through supporting tourism services. The development of tourism services is analyzed as an important factor in ensuring employment, increasing incomes, expanding family entrepreneurship, improving regional infrastructure, and activating the service sector. The study also reveals the opportunities for creating new jobs, using local resources more efficiently, and encouraging small business and private initiative through tourism support. The findings demonstrate that supporting tourism services is one of the important tools for improving public welfare, strengthening regional economic activity, and ensuring sustainable development.

Keywords: tourism services, living standards, public welfare, employment, income, family entrepreneurship, small business, regional development, service sector, sustainable development

KIRISH Bugungi kunda aholi turmush darajasini oshirish har bir davlat ijtimoiy-iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Aholining munosib turmush kechirishi, barqaror daromad manbaiga ega bo'lishi, zamonaviy xizmatlardan foydalanishi hamda yashash muhiti qulaylashuvi jamiyat taraqqiyotining muhim mezonlaridan biridir. Shu nuqtai nazardan qaraganda, iqtisodiyotning aholi bandligini kengaytiruvchi, hududiy rivojlanishni jadallashtiruvchi va xizmat ko'rsatish sohasini faollashtiruvchi tarmoqlarini qo'llab-quvvatlash muhim ahamiyat kasb etadi. Ana shunday istiqbolli tarmoqlardan biri turizm xizmatlari sohasi hisoblanadi. Turizm xizmatlari bugungi kunda faqat sayyohlarni qabul qilish yoki dam olishni tashkil etish bilan cheklanmaydi. U iqtisodiyotning transport, savdo, umumiy ovqatlanish, mehmonxona, hunarmandchilik, aloqa, madaniyat, qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatishning boshqa ko'plab yo'nalishlari bilan bevosita bog'liq murakkab tizimdir. Shu bois turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash bir vaqtning o'zida bir nechta iqtisodiy

bo'g'inlarning faollashuviga, yangi ish o'rinlari yaratilishiga, aholi daromadlari oshishiga va turmush sifatining yaxshilanishiga olib keladi. Ayniqsa, hududiy nuqtai nazardan turizm xizmatlarining o'zni juda katta. Ko'plab hududlar o'zining tabiiy, tarixiy, madaniy, ziyorat yoki etnografik salohiyatiga ega bo'lsa-da, bu imkoniyatlardan to'liq foydalanilmagan holatlar uchraydi. Agar ana shu resurslar asosida turizm xizmatlari tizimi shakllantirilsa, mahalliy aholi uchun qo'shimcha daromad manbalari paydo bo'ladi, oilaviy tadbirkorlik rivojlanadi, kichik biznes subyektlari soni ortadi va infratuzilma yaxshilanadi. Bu esa aholi turmush darajasi ko'tarilishining muhim iqtisodiy asosini yaratadi. Shu bilan birga, turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash faqat iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan cheklanmaydi. U aholining ijtimoiy faolligini oshiradi, mahalliy tashabbuslarni rag'batlantiradi, ayollar va yoshlarning iqtisodiy jarayonlardagi ishtirokini kuchaytiradi, hududning jozibadorligini oshiradi va ijtimoiy muhitni yaxshilaydi. Bunday ko'p qirrali ta'sir turizm xizmatlarini aholi farovonligini oshirishga xizmat qiluvchi strategik vositaga aylantiradi. Mazkur maqolada turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash orqali aholi turmush darajasini oshirishning iqtisodiy va ijtimoiy mexanizmlari, asosiy yo'nalishlari hamda istiqbollari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi.

Turmush darajasini oshirish masalasi zamonaviy iqtisodiy siyosatda faqat daromadlarni ko'paytirish bilan emas, balki aholi uchun barqaror bandlik, qulay infratuzilma, tadbirkorlik imkoniyatlari va sifatli xizmatlar yaratish bilan chambarchas bog'liq holda ko'rib chiqilmoqda. Shu jihatdan turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash dolzarb yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Chunki turizm iqtisodiyotning turli tarmoqlari bilan uzviy bog'langan bo'lib, bir sohadagi faollik boshqa yo'nalishlarga ham kuchli ta'sir ko'rsatadi. Mavzuning dolzarbligi birinchi navbatda shundaki, turizm xizmatlari aholining keng qatlamini iqtisodiy faoliyatga jalb qilish imkoniga ega. U yirik sanoat korxonalari singari katta ishlab chiqarish quvvatlarini talab qilmaydi, aksincha ko'pincha mahalliy resurslar, oilaviy mehnat, mavjud uy-joy, milliy an'analar va tabiiy salohiyatga tayangan holda shakllanadi. Bu esa ayniqsa qishloq joylar, tarixiy hududlar va kichik shaharlarda aholi daromadlarini oshirish uchun qulay imkoniyat yaratadi. Ikkinchi jihat shundaki, turizm xizmatlari tarmog'i ko'p tarmoqli iqtisodiy ta'sirga ega. Masalan, bir turistning tashrifi mehmonxona, transport, restoran, hunarmandchilik, savdo va boshqa ko'plab xizmat turlariga talabni oshiradi. Natijada iqtisodiy faollik kengayadi. Bu esa to'g'ridan to'g'ri va bilvosita bandlikning ortishiga, daromadlar hajmining ko'payishiga xizmat qiladi. Uchinchi jihat — hududiy rivojlanishdir. Turizm xizmatlari qo'llab-quvvatlanganda yo'llar, aloqa, sanitariya, obodonlashtirish, axborot tizimlari va xizmat ko'rsatish madaniyati yaxshilanadi. Bularning barchasi nafaqat

turist uchun, balki mahalliy aholi uchun ham yashash sharoitini yaxshilaydi. Demak, turizmni qo'llab-quvvatlash aholi turmush darajasini ko'tarishning kompleks mexanizmi sifatida namoyon bo'ladi.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash orqali aholi turmush darajasini oshirishning asosiy iqtisodiy va ijtimoiy yo'llarini ilmiy jihatdan tahlil qilish, bu boradagi mexanizmlarni yoritish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Maqolaning maqsadidan kelib chiqib quyidagi vazifalar belgilandi: turizm xizmatlarining iqtisodiy mohiyatini ochib berish, ularning aholi daromadlari va bandligiga ta'sirini tahlil qilish, turizmni qo'llab-quvvatlashning hududiy rivojlanishdagi rolini ko'rsatish, oilaviy tadbirkorlik va kichik biznesga ta'sirini yoritish hamda turmush darajasini oshirishga qaratilgan takliflarni ishlab chiqish. Mazkur tadqiqotni amalga oshirishda tizimli yondashuv, iqtisodiy tahlil, qiyosiy tahlil, umumlashtirish va mantiqiy xulosa chiqarish usullaridan foydalanildi. Turizm xizmatlari, aholi bandligi, hududiy rivojlanish, daromadlar va turmush darajasi o'rtasidagi uzviy bog'liqlik nazariy va amaliy jihatdan ko'rib chiqildi.

➤ **Turizm xizmatlarining iqtisodiy mohiyati**

Turizm xizmatlari iqtisodiyotning xizmat ko'rsatish sohasiga mansub bo'lib, turistlarning ehtiyojini qondirishga qaratilgan kompleks faoliyatni o'z ichiga oladi. U nafaqat turar joy va ovqatlanishni, balki transport, ekskursiya, madaniy dam olish, axborot ta'minoti, savdo, ko'ngilochar xizmatlar va boshqa ko'plab yo'nalishlarni qamrab oladi. Shu sababli turizm xizmatlari iqtisodiy nuqtai nazardan ko'p qirrali va yuqori multiplikativ samara beruvchi tarmoq hisoblanadi. Turizm xizmatlarining asosiy afzalliklaridan biri shundaki, ular ko'pincha mahalliy resurslar asosida shakllanadi. Tabiiy manzara, tarixiy obida, milliy taom, hunarmandchilik, madaniy meros, xalq an'analari yoki qishloq turmush tarzi turizm mahsulotiga aylanishi mumkin. Bu esa avval iqtisodiy jihatdan yetarlicha baholanmagan resurslarni daromad manbaiga aylantiradi. Aholi turmush darajasiga ta'siri nuqtai nazaridan qaraganda, turizm xizmatlari iqtisodiy qiymat yaratishning ommabop vositasidir. Chunki bu sohada yirik investitsiyalarsiz ham ko'plab xizmat turlarini yo'lga qo'yish mumkin. Ayniqsa, oilaviy mehmon uylari, milliy taom tayyorlash, mahalliy transport xizmati, hunarmandchilik savdosi, gidlik va ekskursiya faoliyati kabi yo'nalishlar mahalliy aholini daromad bilan ta'minlashga xizmat qiladi.

➤ **Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash va aholi bandligi**

Aholi turmush darajasini belgilovchi asosiy omillardan biri barqaror bandlikdir. Turizm xizmatlari sohasi esa bandlik yaratish bo'yicha eng katta salohiyatga ega

yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Sababi, turizm bir vaqtning o'zida ko'plab kasb va faoliyat turlarini jalb etadi. Mehmonxona xodimi, oshpaz, ofitsiant, haydovchi, tarjimon, gid, hunarmand, fotograf, savdo xodimi, animator, ko'ngilochar tadbir tashkilotchisi va boshqalar turizm zanjirining ishtirokchisi bo'lishi mumkin. Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash natijasida yangi ish o'rinlari nafaqat to'g'ridan to'g'ri, balki bilvosita ravishda ham yaratiladi. Masalan, mehmonxona ochilishi bilan unga oziq-ovqat yetkazib beruvchilar, kir yuvish xizmati, tozalash xizmati, ta'mirlash ustalari va boshqa xizmat ko'rsatuvchi subyektlarga ham talab ortadi. Bu esa iqtisodiy samaraning keng doiraga tarqalishiga sabab bo'ladi. Turizmning muhim ustunligi shundaki, u yoshlar va xotin-qizlarni ham faol iqtisodiy jarayonlarga jalb etadi. Xotin-qizlar milliy taomlar, hunarmandchilik, mehmon kutish va oilaviy xizmatlar yo'nalishida samarali ishlashi mumkin. Yoshlar esa gidlik, raqamli marketing, onlayn xizmatlar, media mahsulotlar tayyorlash, tarjima va xizmat ko'rsatish sohalarida o'z imkoniyatlarini namoyon etadi. Shu tariqa turizm xizmatlari ijtimoiy bandlikni kengaytiruvchi muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlashning aholi turmush darajasiga ta'siri

№	Yo'nalish	Mazmuni	Natija
1	Bandlikni oshirish	Mehmonxona, oshxona, transport, gidlik, savdo xizmatlari rivojlanadi	Yangi ish o'rinlari yaratiladi
2	Daromadlarni ko'paytirish	Turistlarga xizmat ko'rsatishdan tushum ortadi	Oila byudjeti mustahkamlanadi
3	Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish	Mehmon uylari, milliy taomlar, hunarmandchilik yo'lga qo'yiladi	Kichik biznes soni ko'payadi
4	Mahalliy resurslardan foydalanish	Tabiiy, tarixiy va madaniy boyliklar xizmatga jalb qilinadi	Hudud iqtisodiy faolligi ortadi
5	Infratuzilmani yaxshilash	Yo'l, aloqa, sanitariya, internet va servis sifati rivojlanadi	Aholi yashash sharoiti yaxshilanadi

6	Xizmat ko'rsatish sohasini kengaytirish	Kafe, savdo, suvenir, ekskursiya, dam olish xizmatlari ko'payadi	Ichki bozor faollashadi
7	Ijtimoiy faollikni kuchaytirish	Aholi tashabbuskorligi va xizmat madaniyati oshadi	Farovonlik va o'ziga ishonch ortadi

Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash orqali turmush darajasini oshirish yo'llari

№	Yo'llar	Amalga oshirish mexanizmi	Kutilayotgan samara
1	Oilaviy mehmon uylari tashkil etish	Uy sharoitida turistlarni joylashtirish	Oila daromadi oshadi
2	Milliy taom va gastronomik xizmatlarni rivojlantirish	Mahalliy oshxona va an'anaviy taomlarni taklif qilish	Xotin-qizlar bandligi kuchayadi
3	Hunarmandchilik va suvenir savdosini qo'llab-quvvatlash	Mahalliy mahsulotlarni turistlarga taklif etish	Qo'shimcha daromad manbai yaratiladi
4	Qishloq va ekologik turizmni rivojlantirish	Tabiiy va qishloq hayotiga oid xizmatlarni yo'lga qo'yish	Chekka hududlar faollashadi
5	Malaka oshirish va treninglar o'tkazish	Xizmat sifati va mehmondo'stlik bo'yicha o'quvlar tashkil etish	Servis sifati yaxshilanadi
6	Imtiyozli moliyaviy ko'mak berish	Kredit, grant va subsidiyalar ajratish	Kichik biznes rivojlanadi
7	Raqamli marketingni joriy qilish	Onlayn reklama, bronlash va targ'ibotni kuchaytirish	Turistlar oqimi ortadi

➤ Daromadlarni oshirishdagi o'rni

Turmush darajasini oshirishda daromad omili hal qiluvchi ahamiyatga ega. Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash aholi daromadlarini bir necha yo'nalishda oshiradi. Birinchidan, xizmat ko'rsatishdan to'g'ridan to'g'ri tushadigan daromad mavjud bo'ladi. Ikkinchidan, turizm tufayli mahalliy mahsulotlar savdosi ortadi. Uchinchidan, uy xo'jaligi resurslari iqtisodiy qiymat kasb etadi. Masalan, bir oilaning uyi oilaviy mehmon uyiga aylantirilsa, u turar joy xizmatidan daromad topadi. Milliy taom tayyorlash, uy sharoitida non pishirish, meva-sabzavot yoki sut mahsulotlari taklif qilish orqali qo'shimcha daromad olinadi. Hunarmandchilik bilan shug'ullanadigan oila a'zolari esa turistlar uchun suvenir va milliy buyumlar sotish imkoniga ega bo'ladi. Bu jarayonda eng muhim jihat shundaki, turizm daromadni keng qatlamga yoyadi. Katta korxona modelida foyda tor doirada jamlanishi mumkin bo'lsa, turizmda iqtisodiy foyda ko'plab kichik subyektlar o'rtasida taqsimlanadi. Bu esa aholi farovonligini kengroq miqyosda oshiradi.

➤ Oilaviy tadbirkorlik va kichik biznesni rivojlantirish

Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlashning aholi turmush darajasiga ta'siri, ayniqsa, oilaviy tadbirkorlik va kichik biznes rivojida yaqqol namoyon bo'ladi. Bu tarmoq kichik boshlang'ich resurs bilan ham faoliyat boshlash imkonini beradi. Turizmning bu xususiyati uni aholi uchun eng qulay tadbirkorlik maydonlaridan biriga aylantiradi. Oilaviy mehmon uylari, uy oshxonasi, milliy taomlar tayyorlash, qo'l mehnati mahsulotlarini sotish, milliy liboslar va bezaklar ishlab chiqarish, mahalliy sayrlar tashkil etish, qishloq turizmi xizmatlari — bularning barchasi oila darajasida yo'lga qo'yilishi mumkin bo'lgan faoliyat turlaridir. Natijada oila ichidagi mehnat resurslari iqtisodiy daromadga aylantiriladi. Kichik biznes nuqtai nazaridan qaraganda, turizmning yana bir afzalligi bozor bilan to'g'ridan to'g'ri bog'liqligidir. Agar hudud turist oqimiga ega bo'lsa, u yerda kichik kafelar, suvenir do'konlari, transport xizmati, foto va media xizmati, hududiy ekskursiyalar, ko'ngilochar dasturlar kabi ko'plab xizmatlarni tashkil etish mumkin. Bu esa mahalliy iqtisodiyotning jonlanishiga olib keladi.

➤ Hududiy infratuzilmani yaxshilash va uning ijtimoiy samarasi

Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash ko'pincha hududiy infratuzilma rivoji bilan birga kechadi. Yo'llar, transport, elektr energiyasi, ichimlik suvi, aloqa, internet, sanitariya, obodonlashtirish va axborot xizmatlari yaxshilanmasa, turizm barqaror rivojlana olmaydi. Shu sababli turizmga qaratilgan investitsiyalar mahalliy aholi turmushiga ham bevosita ta'sir qiladi. Masalan, bir hududda turistlar uchun yo'l

yaxshilansa, bu faqat turist emas, balki mahalliy aholi uchun ham qulaylik yaratadi. Yoki internet sifati yaxshilansa, bu nafaqat turizm biznesi, balki aholining ta'lim, aloqa va tadbirkorlik imkoniyatlarini ham kengaytiradi. Sanitariya va obodonlashtirish ishlari kuchaysa, yashash muhiti yaxshilanadi. Demak, turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash natijasida yaratilgan infratuzilma faqat iqtisodiy emas, balki ijtimoiy samara ham beradi. Bu esa turmush darajasining kompleks ravishda oshishiga olib keladi.

➤ **Mahalliy resurslardan samarali foydalanish**

Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash orqali aholi turmush darajasini oshirishning muhim yo'llaridan biri mahalliy resurslarni iqtisodiy aylanishga kiritishdir. Ko'plab hududlarda tabiiy landshaft, mahalliy urf-odat, milliy hunarmandchilik, tarixiy obidalar yoki gastronomik boyliklar mavjud bo'lsa-da, ular to'liq iqtisodiy mahsulotga aylantirilmagan bo'lishi mumkin. Turizm ana shu resurslarni daromad manbaiga aylantiradi. Masalan, oddiy qishloq hovlisi turist uchun jozibali dam olish maskani bo'lishi mumkin. Milliy usulda taom tayyorlash, dehqonchilik yoki bog'dorchilik jarayonini ko'rsatish, xalq o'yinlari va urf-odatlarini namoyish etish turistlarda qiziqish uyg'otadi. Shu tariqa iqtisodiy faollik kengayadi. Mahalliy resurslardan foydalanishning bu shakli ayniqsa muhim, chunki u tashqi xomashyo yoki katta texnologik xarajatlarni talab qilmaydi. Asosiy kapital sifatida hududning o'ziga xosligi va aholi mehnati maydonga chiqadi. Bu esa iqtisodiy samaradorlikni oshiradi.

➤ **Turizm xizmatlarining ijtimoiy-psixologik ta'siri**

Aholi turmush darajasini oshirishda faqat moddiy omillar emas, balki ijtimoiy-psixologik omillar ham muhim. Turizm xizmatlari rivojlangan hududlarda odatda aholining ijtimoiy faolligi ortadi, tashabbuskorlik kuchayadi va kelajakka ishonch mustahkamlanadi. Bu esa o'z navbatida jamiyatning ruhiy va ijtimoiy barqarorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Turizm sohasida ishlayotgan odam o'z hududining qadri va salohiyatini chuqurroq his qila boshlaydi. Mahalliy madaniyat, urf-odatlar, tarixiy meros va tabiiy resurslarga bo'lgan munosabat o'zgaradi. Aholi o'z hududini qadrlash, uni saqlash va rivojlantirishga ko'proq intiladi. Bu esa turmush sifati oshishining nomoddiy, lekin muhim ko'rinishidir.

➤ **Muammolar va cheklovlar**

Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash orqali aholi turmush darajasini oshirish katta imkoniyatlarga ega bo'lsa-da, bu jarayon ayrim muammolarsiz kechmaydi. Eng

asosiy muammolardan biri — infratuzilmaning yetarli emasligi. Ayrim hududlarda turistlarni qabul qilish imkoniyati bo'lsa-da, yo'l, sanitariya, internet, transport va axborot xizmatlari talab darajasida emas. Ikkinchi muammo — xizmat ko'rsatish malakasining pastligi. Mahalliy aholida mehmondo'stlik an'analari mavjud bo'lsa-da, zamonaviy turizm bozori gigiyena, xavfsizlik, xizmat sifati, narx shaffofligi, raqamli aloqa va mijoz bilan ishlash bo'yicha yangi ko'nikmalarni talab qiladi. Uchinchi muammo — marketing va targ'ibotning sustligi. Salohiyatli hududlar ko'pincha yetarli tanitilmagan bo'ladi. To'rtinchi muammo esa moliyaviy resurslarning cheklanganligidir. Turizm xizmatlarini boshlash uchun ayrim jihozlar, ta'mirlash va reklama xarajatlari talab qilinadi. Bu esa kambag'al qatlam uchun qiyinchilik tug'dirishi mumkin.

➤ Taklif va tavsiyalar

Turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash orqali aholi turmush darajasini oshirish uchun birinchi navbatda hududlarning turizm salohiyatini aniq baholash zarur. Har bir hududning ustun resurslari aniqlanib, ularga mos xizmat turlari shakllantirilishi lozim. Ikkinchidan, mahalliy aholini o'qitish va malaka oshirish tizimini yo'lga qo'yish kerak. Turizm etikasi, xizmat sifati, mehmon kutish, raqamli marketing, onlayn bronlash va narx siyosati bo'yicha amaliy treninglar katta samara beradi. Uchinchidan, oilaviy tadbirkorlik va kichik biznesni qo'llab-quvvatlash maqsadida imtiyozli kreditlar, grantlar, subsidiyalar va texnik ko'mak mexanizmlarini kengaytirish zarur. To'rtinchidan, turizm xizmatlarini hududiy infratuzilma dasturlari bilan uyg'unlashtirish kerak. Beshinchidan, hududiy turizm brendlarini yaratish, ularni raqamli platformalarda faol targ'ib qilish va turist oqimini mahalliy xizmat ko'rsatish tarmoqlari bilan bog'lash muhim ahamiyatga ega.

➤ Natijalar va muhokama

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash aholi turmush darajasini oshirishning samarali va ko'p qirrali vositasidir. U bandlik yaratadi, daromadlarni oshiradi, oilaviy tadbirkorlikni rivojlantiradi, kichik biznesni kuchaytiradi va hududiy infratuzilmaning yaxshilanishiga olib keladi. Ayniqsa, turizm xizmatlarining mahalliy resurslarga tayanganligi va daromadni hudud ichida aylantirishi uning katta ustunligidir. Shu bilan birga, turizmning bu boradagi samarasi avtomatik ravishda yuzaga kelmaydi. U infratuzilma, malaka, moliyalashtirish, marketing va davlat qo'llovi bilan uyg'unlashgan taqdirdagina yuqori natija beradi. Demak, turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash kompleks hududiy rivojlanish siyosati

bilan olib borilishi zarur. Xulosa qilib aytganda, turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash aholi turmush darajasini oshirishning muhim iqtisodiy va ijtimoiy vositalaridan biridir. U yangi ish o'rinlari yaratadi, aholi daromadlarini ko'paytiradi, oilaviy tadbirkorlik va kichik biznesni rivojlantiradi, mahalliy resurslardan samarali foydalanish imkonini beradi va hududiy iqtisodiy faollikni kuchaytiradi. Shu bilan birga, turizm infratuzilmasining rivoji yashash muhiti, xizmatlar sifati va ijtimoiy qulayliklarni ham yaxshilaydi. Kelgusida turizm xizmatlarini qo'llab-quvvatlash siyosati hududiy xususiyatlar, mahalliy tashabbuslar va xizmatlar sifatini oshirish omillari bilan uyg'unlashtirilsa, u aholi farovonligini oshirishning yanada samarali mexanizmiga aylanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining **"Turizm to'g'risida"**gi Qonuni. O'RQ-549-son. – Toshkent, 2019-yil 18-iyul. – 1–12-betlar.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining **"O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"**gi Farmoni. PF-5611-son. – Toshkent, 2019-yil 5-yanvar. – 1–18-betlar.
3. O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2019. – 1–24-betlar.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining **turizm sohasini rivojlantirish konsepsiyasini samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi** Farmoni. PF-5781-son. – Toshkent, 2019-yil 13-avgust. – 1–16-betlar.
5. Mirzayev M., Aliyeva M. **Turizm asoslari**. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2011. – 248 b.
6. Allabergenov A., Gulmetov F. **Turizm geografiyasi**. – Toshkent: O'zbekiston, 2005. – 240 b.
7. Soliyev A. **Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya asoslari**. – Toshkent: Universitet, 2014. – 280 b.
8. To'xliyev N. **O'zbekiston iqtisodiyoti**. – Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2010. – 368 b.
9. Rasulov A. **Mintaqaviy iqtisodiyot**. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2012. – 224 b.
10. Ergashev A. **Xizmat ko'rsatish sohasi iqtisodiyoti**. – Toshkent: Fan, 2018. – 192 b.
11. Hamedov I., Alimov A. **Tashqi iqtisodiy faoliyat asoslari**. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2004. – 256 b.